

Nepieciešama jauna reforma

Atsevišķi grozījumi maksātnespējas procesa regulējumā nedos nekādu efektu

Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija pēc nule kā prezentētā Arvalstu investoru padomes pētījuma, kurā secināts, ka maksātnespējas process Latvijā bieži vien tiek izmantots ļaunprātīgi, lai izvairītos no parādu atdošanas, apkopojusi savus priekšlikumus, kas būtu darāms, lai varētu atrisināt gandrīz visas investoru norādītās problēmas. Jāmin, ka maksātnespējas joma ir tieslietu nozares sāpju bērns jau vairākus gadus – lai gan ik pa laikam tiek veiktas izmaiņas, pagaidām šo jomu sakārtot nav izdevies.

Paģātnes ēna

Asociācijas valdes priekšsēdētājs Oļavs Cers norāda, ka pēdējo gadu laikā Maksātnespējas likums mainījies trīs reizes un lielākā daļa problēmu radās pēc tam, kad tika pieņemta jaunā Maksātnespējas likuma redakcija 2010. gadā. Viņaprāt, esošais regulējums ir jāmaina. «Izvēlējamies būvēt jaunu velosipēdu, bet ne to kvalitatīvu. Problēmas nav tikai likuma piemērošana, bet tā ir arī paša likuma valņa,» piebilst O. Cers. Asociācija skaidro, ka līdz ar Maksātnespējas likuma pieņemšanu 2010. gada novembrī valsts deva uzstādījumu, ka maksātnespējīgie uzņēmumi jālikvidē arī. Vienlaikus tika atcelta uzņēmumu valdes kriminālatbildība par maksātnespējas pieteikuma neiesniegšanu, noteikti depozīts maksātnespējas pieteikuma iesniegšanai, atcelta faktiskās maksātnespējas dienas konstatēšana, kas šobrīd apgrūtina darījumu apstrīdēšanu, kā arī atcelts «bilances tests», pasludinot maksātnespējas procesu, un samazināta kreditoru sapulces loma. Šo izmaiņu rezultātā, sākot ar 2011. gadu, strauji krities uzņēmumu maksātnespējas pieteikumu skaits, palielinoties novēloti pieteikto maksātnespējas procesu skaitam. Lietu skaita kritums tiek skaidrots arī ar jau minētā depozīta ieviešanu, kas nozīmē, ka maksātnespējas pieteikšanai ir kopumā jāsamaksā aptuveni tūkstos eiro liela summa, lai varētu iesniegt pieteikumu. Administratoru asociācija uzsver, ka ir nepieciešama maksātnespējas procesa regulējuma reforma nevis atsevišķi grozījumi.

Likvidēt rindu

Administratoru asociācija rosina mainīt šī brīža administratoru izvēles kārtību un atteikties no rindas principa, ieviešot «brīvā tirgus» principu administratora izvēlei. Tas paredzētu kreditoru iespējas izvēlēties administratora kandidātu, kuru apstiprinātu

tiesa. Taču gadījumiem, kad kreditori nevar vienoties, saglabātos rindas princips administratora iecelšanai. Kā ieguvumi no tā tiek minēti – konkurences ietekmē palielināsies administratoru darba kvalitāte, atstājoties administratori ar apšaubāmu reputāciju, kā arī būtu iespēja specializēties. Proti, daļa no administratoriem būtu spēcīgi tieši maksātnespējas procesos, bet citi – tiesiskās aizsardzības procesos. Administratoru asociācija ir iesniegusi priekšlikumus Saeimā jaunam maksātnespējas procesa administratora profesijas attīstības modelim. Tas paredz profesijas statusa maiņu, proti, administratori būtu tiesu sistēmā piederīga persona un pārstāvētu brīvo profesiju. Piedāvātais profesijas modelis paredz pašpārvaldes izveidi, kas apvienotu visus Latvijā praktizējošos maksātnespējas procesa administratorus, kā arī palielinātu tiesas lomu uzraudzības īstenošanā. Ieteikts arī izveidot disciplinārlietu komisiju, kura izskatītu sūdzības par maksātnespējas procesa norisi. Arvalstu investoru padomes pētījumā tika norādīts, ka 6% uzņēmumu iesnieguši desmit vai vairāk sūdzību par maksātnespējas procesiem. Administratoru asociācijas valdes locekle Ieva Broka skaidro, ka iesniegtā sūdzība nevar būt ļaunprātīga maksātnespējas procesa pazīme, jo pamatoto sūdzību skaits par administratoru darbību ir mazāks nekā 50%. Ik gadu tiek iesniegtas vairāk nekā 300 sūdzības.

Rada šķēršļus

Kopš šī gada janvāra maksātnespējas administratori ir valsts amatpersonas, un tiem administratoriem, kas nav zvērināti advokāti, jau bija jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestā valsts amatpersonu deklarācijas. «Šī statusa dēļ no maksātnespējas administratoru rindas šobrīd ir izstājušies jau 16 administratori,» atzīmē valdes locekle I. Broka. Izstāšanos veicinājuši šobrīd valdošā nenoteiktība un neziņa, ko un kā administratori drīkst darīt. «Mēs esam saņēmuši no Maksātnespējas administrācijas sūdzību par ētikas normu pārkāpumu, jo kāds administrators ir atteicies no procesa, jo maksātnespējīgām uzņēmumam nav nekādu līdzekļu un arī atgūt neko nav iespējams. Tas nozīmē, ka kaut vienas vēstules nosūtīšana administratoram būtu jāfinansē pašam. Ja viņš to darīs, radīsies interešu konflikts, jo administrators kā valsts amatpersona nevar noņemt kreditora statusu. Līdz ar to rodas absurda situācija,» uzsver I. Broka. Savukārt O. Cers piebilst, ka par šo ir bijušas sarunas arī ar Tieslietu ministrijas, Valsts ieņēmumu dienesta un Apgrošanas biroja pārstāvjiem, tomēr konkrēti, kā jārikojas šādā gadījumā, neviens nevarējis paskaidrot.

Elina Pankovska

Paredzot iespēju kreditoriem pašiem izvēlēties vienoties par maksātnespējas administratora kandidātu, kuru pēc tam apstiprinātu tiesa, veicinātu administratoru konkurenci un darba kvalitāti, norāda Administratoru asociācijas valdes locekle Ieva Broka.

INFORMĀCIJA

Asociācijas priekšlikumi:

- Atcelt depozītu, vienlaikus atbrīvojot maksātnespējas procesu finansēšanas jautājumu.
- Ieviest atzīšanu pirms MNP, lai izvairītos no iespējas ierosināt MNP.
- Atgriezties pie faktiskās maksātnespējas dienas konstatēšanas.
- Stiprināt uzņēmumu valdes atbildību, arī par novērtēti MNP pieteikšanu.
- Palielināt kreditoru lomu, vienlaikus atbrīvojot fiktīvo kreditoru problēmu.
- Ieviest jaunu sūdzību par administratoru rīcību izskatīšanas un uzraudzības kārtību.
- Palielināt tiesas lomu maksātnespējas procesa uzraudzībā.
- Paredzēt iespēju pārsūdzēt tiesas nolikumus, arī par MNP pasludināšanu.
- Aizdomīgiem kreditoriem noteikt pienākumu pierādīt prasījuma pamatotību.

AVOTS: ADMINISTRATORU ASOCIĀCIJA

DB 07.04.2016.

DB jau 07.04.16 rakstīja, ka teju 15 tūkst. uzņēmumu konstatēta vismaz viena pazīme, kas var liecināt par ļaunprātīgu maksātnespējas procesu.